

TAĦRIG GħAS-SEBA'

SENA (SKOLA MEDJA)

Il-Malti

It-3 Pakkett

bir-risposti ta' Pakkett n. 2

malti.skola.edu.mt

Daqqa t'id fil-Malti

DaqqatIdFilMalti

A. Fehim mill-Qari

Studenta Ģdida fl-Iskola Tagħna (ta' Gabriella Mifsud)

Aqra tajjeb din is-silta t'hawn taħt:

Alessia kienet għadha kif tasal mill-Italja. Hi u familtha ġew joqogħdu hawn Malta u din it-tifla bdiet tattendi l-iskola fejn immur jiena. Għadni niftakar meta rajħha l-ewwel darba; mitlufa, thares u *tifli* l-ambjent ta' madwarha biex forsi tifhem fejn suppost kellha tmur. Jiena avviċinajtha u bdejt inkellimha. Imnalla kont noqgħod attenta fil-lezzjonijiet tat-Taljan għax b'hekk, stajna nikkomunikaw aħjar. Staqsietni fejn kienet il-klassi tagħha u wara li wrieti t-timetable, stajt nispjegalha li riedet titla' t-tieni sular ta' blokk Ċ. Spjegajtilha li biex tmur il-librerija riedet toħroġ minn blokk Ċ, iddur fuq il-lemin tagħha, tmur blokk B u titla' l-ewwel sular. Il-laboratorji tal-ikel kienu fl-istess blokk fit-tieni sular. (par. 1)

Xtaqet tkun taf ukoll fejn kienu l-laboratorji tax-Xjenza. Did-darba, spjegajtilha li minn blokk Ċ riedet iddur fuq ix-xellug tagħha u tibqa' miexja dejjem drift u ssib blokk E. Għedtilha li s-sala l-kbira tal-iskola kienet fi blokk A u hemmhekk, kien hemm ukoll il-bitħha l-kbira fejn ninġabru ta' kull filghodu għat-talba u xi avviżi oħra. Hadha dawra sal-grawnd tal-iskola. Għaddejha mit-teatru Grieg li għandna fuq wara tal-iskola tagħha u wnejha l-kappella biswitu. (par. 2)

Alessia tgħidix kemm irringrażżjatni għax bis-saħħha tiegħi ffamiljarizzat ruħha aħjar mal-iskola. Jiena għedtilha u wnejha fejn niltaqgħu fir-rikreazzjoni jien u sħabi, biex jekk tkun trid, tiġi ssibna ħalli ma tqoqqħodx waħedha u jkollha ma' min tgħid kelma. Alessia laqgħethha minnufih din l-istedina u wegħiditni li malli ddoqq il-qanpiena tiġi tiekol il-kolazzjon tagħha magħħna. (par. 3)

Kemm hu sabiħ meta nkunu ta' għajjnuna għal ħaddieħor! Meta nagħmlu mal-oħrajn dak li nixtiequ li ħaddieħor jagħmel magħħna, nkunu ta' servizz għall-oħrajn u ngħinu lilna nfusna nsiru persuni aħjar! (par. 4)

i. Wiegeb dawn il-mistoqsijiet skont dak li għadek kif qrajt:

1. X'kienet l-ewwel ħaġa li xtaqet tkun taf Alessia?

---

2. Fejn kienet tinsab il-librerija tal-iskola?

---

3. Kif riedet tgħaddi biex minn blokk ċ-tmur fil-laboratorji tax-Xjenza?

---

4. Fejn kienet issir it-talba ta' filgħodu?

---

5. X'kien hemm ma' ġenb it-teatru Grieg?

---

6. In-narratriċi tgħid li l-ewwel darba li rat lil Alessia din kienet: "mitlufa, tħares u tifli l-ambjent ta' madwarha". Għaliex taħseb?

---

7. In-narratriċi tagħlaq billi tgħid: "Kemm hu sabiñ meta nkunu ta' għajjnuna għal ħaddieħor!" Gieli kont ta' xi għajjnuna inti? Kif? X'għamilt?

B. Analizi tat-Test**a) Mis-silta sib:**

1. Numru ordinali _____
2. Nom Propju _____
3. Nom Komuni _____
4. Aġġettiv _____
5. Verb fil-Perfett _____

b) Aġħti kelma oħra li tifisser l-istess bħal jew fisser fi kliemek:

1. tifli (par. 1) - _____
2. avviċinajtha (par. 1) - _____
3. biswitu (par. 2) - _____

Ċ. Idjomi

Kompli dawn il-qwiel u ikteb it-tifsira.

1. Hadd wara Hadd _____
Tifsira: _____

2. Mis-saba' jeħu _____
Tifsira: _____

3. Il-bniedem jipproponi u _____
Tifsira: _____

4. Il-flus jiġu u _____
Tifsira: _____

5. Il-ħuta ż-żgħira qatt ma _____
Tifsira: _____

6. Skont iz-z_____

Tifsira: _____

D. Grammatika

a) Uža wħud minn dawn il-konġunzjonijiet biex tgħaqqad is-sentenzi li ġejjin:

jew, kif, u, ukoll, malli, issa, imbagħad, illi, jekk, wara

1. Filgħodu, bħala kolazzjon niekol bajd, zalzett u bejken _____ xi żewġ listi ħobż tal-Malti mixwija.
2. Għall-iskola nieħu ħbejża bit-ton taż-żejt _____ żewġ frottiet.
3. _____ ddoqq il-qanpiena ta' nofsinhar illegleg ir-ruġġata li nkun ġibt miegħi mid-dar.
4. Fi triqt i-lejn id-dar _____ żaqqi tibda tgerger, niftaħ xi pakkett u noqghod innaqqar.
5. Xħin nasal id-dar nistieħ ffit, _____ nersaq mal-mejda biex niekol il-platt sħun li tkun lestietli ommi.
6. Il-ħolma tiegħi hija _____ nsir kok ħalli nkun nista' nqatta' ħafna ħin fil-kċina nsajjar.

b) Agħti l-għadd imtenni ta' dawn il-partijiet tal-ġisem u mmarkahom fuq l-istampa.

1. ħaġeb - _____

7. ħadd - _____

2. spalla - _____

8. driegħ - _____

3. xoffa - _____

9. minkeb - _____

4. suba' - _____

10. koxxa - _____

5. rkoppa - _____

11. sieq - _____

6. difer - _____

12. riġel - _____

c) Biddel in-numri ma' kliem.

1. Għadhom kemm daqqu d-9 _____.
2. Toni ġie r-4 _____ fit-tellieqa.
3. Kilt 2 _____ ħawħiet misjurin.
4. Il-fenka tan-nanna kellha 8 _____ ifrieħ.
5. Illum kien hemm 4 _____ studenti neqsin.
6. Il-programm tal-maġija se jibda fis-7 _____ u nofs ta' filgħaxija.
7. Meta għalaqt 13 _____ sena, missieri xtrali rota.
8. Hija żżewwieg ta' 40 _____.
9. L-ixja ħ persuna f'Malta għalqet 101 _____.
10. Fir-raħhal fejn ngħix joqogħdu 15,319 _____ persuna.

d) Imla l-vojt bil-verb ta' kkonjugati fl-imperfett.

1. L-għalliema talbitna biex _____ x-xogħol fil-ħin.
2. Hi enfasizzat li xogħol li ma _____ fil-ħin ma jkunx ikkoreġut.
3. Jien mhux l-ewwel darba li ma _____ kas tal-lezzjoni.
4. Xi studenti tal-klassi tiegħi _____ ketta lil kull għalliem li jinzer ta' jkollu lezzjoni magħna.
5. Mill-banda l-oħra ħabibti Claire, iddum mitt sena tifli xogħolha qabel ma _____ lill-ghalliema.

e) Aġħzel aġġettiv mil-lista t'hawn taħt u iktbu skont is-sens tas-sentenza.

antika	baxxi	irqiq	qalbiena	twil	kbira	importanti	sbieħ
---------------	--------------	--------------	-----------------	-------------	--------------	-------------------	--------------

1. Fl-Assedju l-Kbir kien hemm bosta Maltin u Kavallieri _____ li mietu għal Malta.
2. L-attur famuž joqgħod f'dar _____.
3. F'Malta nsibu bosta knejjes _____.
4. Hija huwa ġuvnni _____ iżda fl-istess ħin _____ wisq.
5. Il-ħanut kellu l-imwejjed _____ u ma stajniex nieklu sew.
6. L-edukazzjoni hi _____ għal ħajtek kollha.
7. Id-dar tan-nanna tant hi _____ li ha taqa' biċċiet.

f) Irranġa s-sentenzi biex ikollok il-metodu tar-riċetta korrett.

Riċetta tal-Ġħażina Helwa

(<http://ricettimaltin.com/ħagejjen/ħagħġina-helwa/>)

Metodu

1. u poġġi / Għarbel id-daqiq għal darbtejn / fi skutella

Ingredjenti

480g dqiq plejn
300g marġerina
120g zokkor
bajda
ftit qoxra ta' lumija maħkuka

2. f'kubi żgħar / I-marġerina / Qatta'

3. maz-zokkor / Żid / il-kubi tal-marġerina

4. u z-zokkor jiġi qishom ramel / Haddem sewwa / b'idejk sakemm tara li I-marġerina

5. u židhom mad-daqiq / taħlita ta' bajda, / zokkor u lumi / Agħmel

6. sakemm / jaqgħad kollox / ftit minuti biss / Haddem għal

7. ta' ballun / I-ġhaġġina tistrieħ għal siegħha / billi tagħmilha f'forma / Halli.

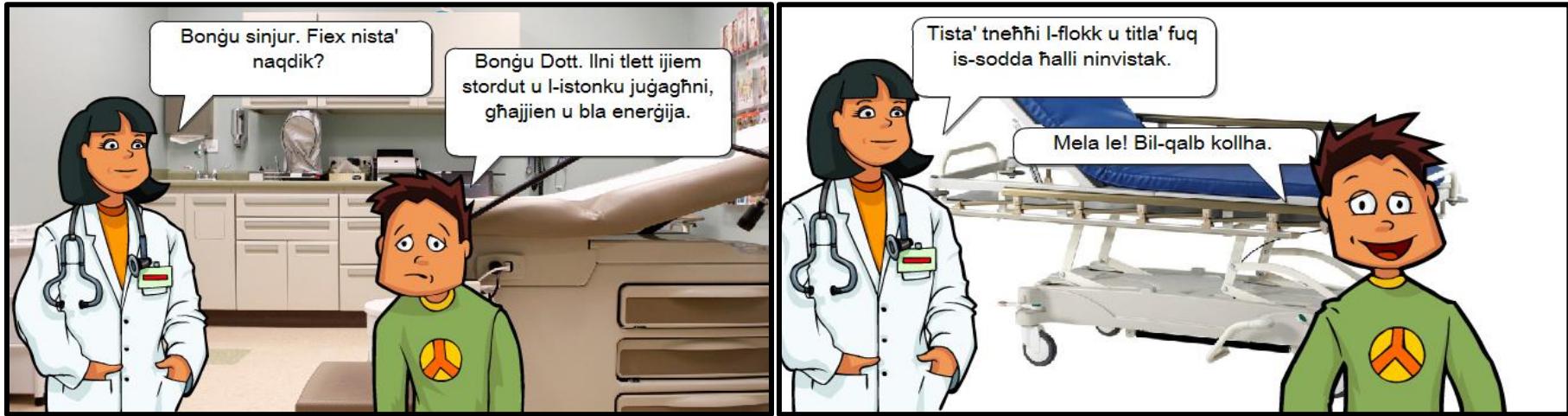
g) Ehmeż il-pronom ma' dawn in-nomi:

0. dar tiegħi	dari	5. I-omm tiegħek	
1. il-missier tiegħu		6. I-id tagħha	
2. il-ħabiba tagħna		7. il-post tagħkom	
3. is-sieħeb tagħhom		8. il-kelma tiegħu	
4. is-saħħha tagħna		9. il-kitba tagħha	

E. Qari u Kitba

A. Uğigħ ta' Żaqq

Kompli f'madwar 200 kelma d-djalogu li seħħi bejn it-Tabiba u s-Sur Cachia biex jiġi jaqbel mal-aħħar stampa jiġifieri l-għeluq tal-ġraja. Segwi dan il-format:

It-Tabiba:

Is-Sur Cachia:

B. Mistoqsijiet għal intervista ma' persuna famuža.

Immaġina li inti ġurnalista u li l-editur baġħtek tintervista attur / kantant / awtur jew sportiv famuž. Fassal l-intervista billi tqassam il-mistoqsijiet tiegħek f'kategoriji bħal ngħidu aħna:

1. Mistoqsijiet dwar it-tfulija.
2. Mistoqsijiet dwar l-edukazzjoni tiegħu/tagħha.
3. Mistoqsijiet dwar l-ispirazzjoni/influwenzi tiegħu tagħha.
4. Kurżitajiet.
5. Opinjonijiet.

B'kollox ara li jkollok madwar 15-il mistoqsija.

Ċ. Paragrafi fuq stampi

Ikteb madwar 50 kelma fuq kull waħda minn dawn ir-ritratti. Tista' tgħid x'inti tara, xi jfissru għalik, l-emozzjonijiet li jqanqlu fik eċċ.

1.

2.

3.

4.

D. Aqra din il-poezija u wara ikteb l-epitaffju għal fuq il-lapida.

Epitaffju hija poežija qasira li tittratta l-memorja ta' xi ħadd li ġallieni, ġeneralment

*Buxi ta'
Trevor Zahra*

miktuba fuq il-lapida tal-qabar. Ara l-eżempju.

Jekk hemm Ĝenna tal-Qtates
Jien cert li Buxi tiegħi
Jinsab fuq l-ogħla shaba
Qed jiekol l-itjeb huta
U x'xin jiftillu jorqod l-isbaħ raġda.

Jekk hemm Ĝenna tal-Qtates
Buxi tiegħi
Żgur għandu l-ifjen ġwienah
Ikanta bl-ohla arpa
U fnoxs il-lejl tal-ġenna
Jiġġerra l-itwal ġirja.

Bi ġsiebi nibda nfitteż
Nistaqsi, niġri, ndur...
Għax 'kk hemm Ĝenna tal-Qtates
Jien fiha rrid immur.

Risposti għat-Taħriġ ta' Pakkett n. 2

A. Fehim mill-Qari

- 1a. ġeru jdur ma jafx xejn se jagħti rasu.
- b. qishom ħobż u sikkina.
2. Kien imur fl-istazzjon jistenna lil sidu ġej mix-xogħol
3. Ghaliex sidu baqa' ma tfaċċax fl-istazzjon.
4. Imur kuljum fl-istess ħin l-istazzjon jistenna lil sidu.
5. Hachiko miet fl-istazzjon tal-ferrovija waqt li kien jistenna lil sidu.
6. Kemm il-kelb kellu mħabba kbira lejn sidu.
7. Hbiberija li tispicċċa biss fil-mewt tal-ħbieb.
8. Li tkun hemm għal minn fħobb fiż-żmien it-tajjeb u fid-diffikultajiet tal-ħajja.
9. Hachiko kien salvat minn Ueno. Hachiko kien imur fl-istazzjon tal-ferrovija kuljum biex jilqa' lil sidu ġej lura mix-xogħol imma baqa' jagħmel dan ukoll anke meta sidu ma giex iktar lura mix-xogħol fl-istazzjon tal-ferrovija.
10. Imħabba u ferħ imma wkoll dwejjaq u dispjaċir.
11. Risposti varji. Importanti li tingħta raġuni għar-risposta mogħtija.
12. Risposti varji.
13. 2, 6, 1, 3, 4, 5, 7

B. Grammatika

- a) xemx, coff, karta, fniek,

- xiħ, riħ, laħam, sema, siġġu, melħha, barmil, ħadid, xita, lapes, ġnien, lira qasba, xagħar, ħuta, xitla
 b) missier, żmien, fih, tiegħu, hsieb, qiegħ, għalih, siegħa, ħerġin, bir, xiħ, sigħat, żerniq, uġiġi, wied, żminijiet
 c) jtellef, jfittex, wħud, jsiefer, jkissru wkoll, jħarsu, jgħaġġlu, jħaffer, idoqqu, iredden, jħott, ikissru, idejhom
 d) 2. Ikser
 3. Ġib, aghħmel
 4. Ilqa'
 5. Agħlaq
 6. Aqsam
 7. Ara
 8. Idħol, kul
 9. Agħżel
 10. Iżra'
 11. Ibżże'
 12. Aħseb, aghżel
 e) 1. Ilbsu
 2. Morru
 3. Iflħu
 4. Tqabbadx
 5. Ibżgħu
 6. Agħtu
 7. Ieqfu
 8. Agħmlu, aħdmu
 9. Itolbu
 10. Aħslu
 11. Obdu

f) Nomi Komuni:

kompjuter, gomma, basket, tfal, pjanta, karozza, qattus, ktieb, kelb, ħelikopter, ferrovija

Nomi Propji: Nike, Malta, Pariġi, Benna, Italja, Pawlu, Birgu, Marija

g) sajjied, ħaddied, stampatur, għalliem, mexxej, kittieb, sewwieq, pittur, skultur, bejjiegħ, induratur

għ) irkopptejn, darbejn, biċċtejn, widnejn, ħaddejn, xkterejn, ġimagħtejn, xahrejn, sentejn, għajnejn, minkbejn

għ) 1. kisru - faqgħu
 2. kisret - waqqħet
 3. ninkisru - nintefgħu
 niklsru - nisimgħu
 5. niklsru - nitilgħu
 6. jikser - jibla'
 7. niklsru - nibqgħu
 8. kisritx - setgħetx
 kisret - beżgħet

h) 1. Nhar, Ġimġha, I-pulizija
 2. Morna I-baħar flimkien, b'Luka, I-malja
 3. Missieri ċħobb, it-Twistees, biża'
 4. Ommi, tagħha, il-pasatemp, sserraħ
 5. Oħti, snini
 6. Is-sajf, fil-Kosta Franciżza r-Riviera Franciżza

E. Risposti varji.